

OPINIE PROMO-LEX

privind fundamentarea economico-financiară a proiectului de lege ferenda care prevede asigurarea caracterului permanent al mandatului de membru/ă a Comisiei Electorale Centrale

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

OPINIE Promo-LEX

privind fundamentarea economico-financiară a proiectului de lege ferenda care prevede asigurarea caracterului permanent al mandatului de membru/ă a Comisiei Electorale Centrale (CEC)

Context

La data de 11 iulie 2019, Asociația Promo-LEX, a prezentat un Apel public privind necesitatea urgentării procedurilor de desemnare și confirmare de către Parlament a noilor membri ai CEC, precum și de alegere de către membrii CEC a conducerii autorității.¹

În cadrul aceluși Apel, a fost prezentat, inclusiv, un proiect de *lege ferenda* (a se vedea Anexa nr. 1) asupra legii nr. 56 din 18.06.2019 cu privire la modificarea și completarea articolului 20 Cod electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997. Proiectul elaborat de Asociația Promo-LEX propune o nouă viziune asupra mecanismului de constituire și activitate a autorității electorale. Proiectul recomandă, ca toți membrii CEC să activeze permanent, o nouă metodă de desemnare a membrilor CEC, precum și o nouă componență numerică a membrilor autorității.

Prin proiectul de *lege ferenda*, s-a propus ca toți membrii CEC să activeze permanent, precum și a fost sugerată diminuarea numărului de membri CEC de la 9 – la 7. În acest scop, pentru a elimina monopolul partidelor parlamentare la desemnarea membrilor CEC și a garanta reprezentativitatea tuturor puterilor statului în componența CEC, s-a propus un nou mecanism de desemnare. Astfel Promo-LEX propune ca un membru să fie desemnat de către Președintele Republicii Moldova, câte doi membri - desemnați de Parlament, Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii. Membrii desemnați de Parlament trebuie să reprezinte atât majoritatea cât și opoziția. Un membru desemnat de Guvern trebuie să reprezinte organizații ale societății civile, iar un membru desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să reprezinte mediul academic.

Amintim că potrivit legislației în vigoare, CEC este constituită din 9 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sunt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Permanent activează doar președintele, vicepreședintele și secretarul CEC. Mandatul componenței actuale a Comisiei expiră în 2021.

Prezenta Opinie, are drept scop completarea precedentelor demersuri ale Promo-LEX pe subiectul modificării legislației în vederea permanentizării statutului de membru a CEC, accentul fiind plasat pe fundamentarea economico-financiară a proiectului de *lege ferenda* propus de Promo-LEX.

Standarde internaționale în materie de constituire și componență a comisiilor electorale

Potrivit *Codului bunelor practici în materie electorală*, crearea comisiilor electorale independente și imparțiale este indispensabilă pentru garantarea unor alegeri corecte sau cel puțin pentru înlăturarea oricărei suspiciuni grave de neregularitate care ar putea influența procesul electoral. Documentul prevede că autoritatea electorală **ar trebui** să fie formată din:²

- 1) un magistrat;
- 2) delegații partidelor politice din parlament sau a acelor partide care au obținut un anumit număr de voturi.

¹ <https://bit.ly/2Odn4eI>

² Pct. 75 din Codul bunelor practici în materie electorală - <https://bit.ly/36OgUrm>

De asemenea, partidele politice trebuie să fie reprezentate egal în organul electoral. Egalitatea poate fi interpretată ca "egalitate strictă" (partidele politice sunt tratate indiferent de actuala reprezentare în parlament sau de susținerea electoratului) sau "egalitate proporțională" (partidele politice sunt tratate în funcție de numărul de voturi acumulate). În plus, delegații partidelor trebuie să fie competenți în materie electorală și nu trebuie să participe la campania electorală.

Concomitent, comisia electorală **poate** include și:³

- 1) reprezentanți ai minorităților naționale (atunci când minoritatea națională are o anumită importanță pe teritoriul respectiv);
- 2) un reprezentant al Ministerului Afacerilor Interne (adică reprezentanți ai puterii executive).

În același context, menționăm că potrivit studiului elaborat și publicat de Institutul Internațional pentru Asistență Democratică și Electorală (IDEA International) – Designul Managementului Electoral,⁴ în funcție de modul de desemnare a membrilor CEC, sunt enumerate 3 modele:

- ***Delegați ai partidelor politice.***

Membrii delegați de partidele politice activează în cadrul CEC ca reprezentanți sau agenți ai partidelor politice care i-au desemnat, iar în procesul de gestionare imparțială a proceselor electorale, aceștia servesc la protejarea intereselor partidelor care i-au nominalizat. Totuși, în timp ce fiecare membru în parte este privit din exterior ca fiind partizan, fiecare se asigură, de asemenea, că ceilalți membri nu profită de poziția sa, asigurând astfel un caracter credibil și imparțial instituției. Cu toate acestea, o componență CEC bazată pe desemnarea membrilor de către partide politice poate împiedica sau periclita procesul de adoptare a deciziilor, în special acolo unde sunt în joc interesele critice ale partidelor politice.

- ***Experți.***

Membrii respectivi sunt selectați în funcție de capacitățile profesionale ale acestora. În unele cazuri, aceștia pot fi nominalizați de partide politice sau de societatea civilă. Experții sunt de obicei persoane publice cunoscute pentru neutralitatea politică, cu expertiză în astfel de domenii ca drept, administrare publică, științe politice sau media. Totuși, conform IDEA, și în cazul acestui model de alegere a conducerii CEC, în situații extrem de politizate, candidații pot fi văzuți ca prietenoși cu un anumit partid sau fracțiune și poate exista percepția că părțile au împărțit pozițiile între ele, mai degrabă decât să aleagă membri imparțiali, care sunt acceptabili pentru toți.

- ***Mixt (delegați ai partidelor politice și experți – recomandat de Promo-LEX).***⁵

Modelul respectiv prevede desemnarea în calitate de membri ai CEC atât reprezentanți ai partidelor politice, cât și membri neafiliați politic din rândul judecătorilor, mediului academic, societății civile și funcționarilor publici.

Există diferențe majore între modelul bazat pe *delegați ai partidelor și experți*. În linii mari, un model bazat pe *delegații partidelor* presupune că deciziile sunt adesea politice și permite fiecărui partid politic să aleagă unii dintre membri, cu presupunerea că fiecare se va asigura că deciziile nu favorizează în mod necuvenit alte partide. În schimb, un model bazat pe experți presupune că deciziile sunt în primul rând legale sau tehnice, fiind selectați specialiști cu expertiză pentru a trata aceste probleme în mod competent. În cazul modelului *mixt*, sunt combinate avantajele din ambele modele, producând organisme electorale echitabile, care au atât reprezentare politică, cât și transparență în procesele sale.

³ Pct. 76 din Codul bunelor practici în materie electorală - <https://bit.ly/36QgUrm>

⁴ Electoral Management Design, 2014 - <https://bit.ly/2OuxrLk>

⁵ În cazul Republicii Moldova, la momentul elaborării studiului în 2014, atunci când Președintele era ales direct de Parlament, IDEA International a apreciat drept mixt modelul aplicat în desemnarea membrilor CEC. În opinia Promo-LEX însă, în prezent, este dificilă aprecierea modelului respectiv drept mixt din moment ce membrii CEC sunt desemnați doar de partidele politice din Parlament și de Președinte (ales prin vot direct).

În Anexa nr. 2 sunt indicate avantajele și dezavantajele fiecărui model de desemnare a membrilor comisiilor electorale.

În ceea ce privește termenul/durata de implicare a membrilor CEC în activitatea autorității, același studiu menționează că statutul de membru permanent sau nepermanent al CEC depinde de circumstanțele electorale și administrative. Astfel, membrii CEC pot fi desemnați cu statut permanent în cazul existenței activităților regulate, astfel ca alegeri noi, instruirea electorală continuă, înregistrarea continuă a alegătorilor sau reformarea continuă a legislației electorale. De menționat că majoritatea acestor circumstanțe sunt specifice situației din Republica Moldova, fiind posibilă adăugarea activităților suplimentare (calcularea și acordarea subvențiilor de la stat partidelor politice, monitorizarea și controlul utilizării acestora).

Menționăm că din datele deschise disponibile, nu a fost identificată o statistică privind numărul de state în care membrii CEC au statut permanent. Totuși, ca exemplu, menționăm că state în care membrii CEC au statut permanent sunt: Ucraina (15 membri la o populație de 43 mln.), Albania (7 membri la o populație de 2,8 mln.) și Armenia (7 membri la o populație de 2,9 mln.) etc.

Evaluarea situației actuale privind cheltuielile de personal a componenței CEC

În scopul evaluării costurilor implicate de propunerea reiterată, la data de 17 decembrie 2019, Promo-LEX a expediat în adresa CEC o solicitare de acces la informație privind costurile suportate de autoritate pentru remunerarea activității membrilor CEC (3 membri permanenți și 6 membri nepermanenți). În baza informației recepționate, Asociația a efectuat un șir de estimări ale cheltuielilor de personal. Concomitent, au fost analizate prevederile legale privind condițiile de remunerare a membrilor CEC. În rezultat, au fost constatate următoarele:

➤ *Perioadele dintre alegeri*

- Cei 3 membri permanenți CEC beneficiază de un salariu lunar, calculat conform prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018.⁶
- Cei 6 membri nepermanenți beneficiază de o indemnizație în mărime de 35 la sută din salariul mediu pe economie pentru fiecare ședință CEC.⁷ Menționăm că în anul 2019, salariul mediu pe economie a fost de 6 965 lei (brutto), iar în anul 2020 – 7 953 (brutto). Prin urmare, în anul 2019, fiecare membru nepermanent CEC a fost remunerat cu 2 437 lei (brutto) pentru fiecare ședință la care a participat în afara perioadelor electorale. În anul 2020, suma respectivă va crește la 2 783 lei (brutto) pentru fiecare ședință.

➤ *Perioadele electorale*

- Cei 3 membri permanenți CEC beneficiază de un salariu de funcție conform Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018, **plus o indemnizație de 35 la sută din salariul mediu pe economie** (2 473 lei (brut) în 2019 și, respectiv – 2 783 lei (brutto) în 2020).⁸
- Cei 6 membri nepermanenți beneficiază de un salariu echivalent cu salariul secretarului CEC pentru aceeași perioadă - adică salariul lunar, plus indemnizația de 35 la sută/lunar.

Suplimentar, menționăm că până în luna iulie 2017, condițiile de remunerare enunțate pentru perioadele electorale au fost aplicate doar în cazul alegerilor generale și a referendumurilor republicane. Din iulie 2017 însă,⁹ prevederile respective sunt aplicate inclusiv în cazul alegerilor noi (alegeri locale noi și alegeri parlamentare noi). În cazul alegerilor locale noi, potrivit art. 150 din Codul electoral, în caz de apariție a necesității organizării acestora, alegerile noi pot avea loc de cel mult 2 ori pe an, primăvara și toamna. În plus, până la expirarea mandatului actualului Parlament, există în permanență probabilitatea alegerilor parlamentare noi în circumscripțiile uninominale.

⁶ <http://bit.ly/37U6Ajp>

⁷ Articolul 21, alin. (3) din Codul Electoral.

⁸ Articolul 21, alin. (2) din Codul Electoral.

⁹ <https://bit.ly/38SgodL>

În același context, menționăm că din decembrie 2018, este aplicată o nouă lege privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. În rezultat, au fost adoptate noi condiții de stabilire a criteriilor de calculare a salariilor (în funcție de categoria de salarizare, studii, experiența în muncă, titlurile științifice deținute etc.). Prin urmare, s-a remarcat că din decembrie 2018, salariile de bază ale membrilor permanenți CEC (ca și a celorlalți funcționari publici) au fost majorate.

Astfel, constatăm că cel puțin 6 luni din an, cei 6 membri nepermanenți urmează a fi remunerați cu câte un salariu lunar echivalent cu cel al unui membru permanent, plus indemnizația de 35 la sută din salariul mediu pe economie. În restul 6 luni, membrii nepermanenți sunt remunerați pentru participarea la fiecare ședință CEC, organizată în afara perioadelor electorale. Menționăm că din practica ultimilor ani, au fost organizate între 19 – 21 ședințe între perioadele electorale (câte aproximativ 55 mii lei pentru fiecare membru nepermanent, în condițiile salariului mediu pentru anul 2020, ceea ce ar constitui în mediu, câte aproximativ 9 mii lei lunar/membru nepermanent).

Evaluarea situației posibile (aprobarea statutului de membri permanenți)

În scopul argumentării recomandării de modificare a componenței nominale CEC – de la 9 membri, dintre care 3 permanenți și 6 nepermanenți – la 7 membri permanenți, Promo-LEX a evaluat eventualele cheltuieli ce urmează a fi suportate din bugetul de stat în rezultatul adoptării modificărilor respective. Ca bază de calcul au fost luate cheltuielile CEC pentru remunerarea membrilor autorității din perioada anilor 2016- 2019 (a se vedea Tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1. Cheltuielile pentru remunerarea membrilor CEC în perioada 2016 - 2019

Membri/Perioada		Anul 2016 ¹⁰		Anul 2017 ¹¹		Anul 2018 ¹²		Anul 2019 ¹³	
		Între alegeri	Alegeri	Între alegeri	Alegeri	Între alegeri	Alegeri	Între alegeri	Alegeri
Componența actuală	3 membri permanenți	413 857,86	226 513,48	461 590,55	60 781,26	840 661,55	209 133,13	675 981,19	631 824,69
	6 membri nepermanenți	231 314,21	380 427,23	293 601,03	123 778,50	227 314,42	271 160,73	340 692,24	1 477 088,52
	Total per membri	645 172,07	606 940,71	755 191,58	184 559,76	1 067 975,97	480 293,86	1 016 673,43	2 108 913,21
	Total 12 luni	1 252 112,78		939 751,34		1 548 269,83		3 125 586,64	
Componența recomandată de Promo-LEX	7 membri permanenți	965 668,34	528 531,45	1 077 044,62	141 822,94	1 961 543,62	487 977,30	1 577 289,44	1 474 257,61
	Total 12 luni	1 494 199,79		1 218 867,56		2 449 520,92		3 051 547,05	
Componența 9 membri permanenți	9 membri permanenți	1 241 573,58	679 540,44	1 384 771,65	182 343,78	2 521 984,65	627 399,39	2 027 943,57	1 895 474,07
	Total 12 luni	1 921 114,02		1 567 115,43		3 149 384,04		3 923 417,64	

*calculule au fost efectuate în baza informațiilor oferite de CEC și a mediei sumelor achitate pentru cei 3 membri permanenți în perioada 2016 - 2019

Prin urmare, constatăm că după modificarea legislației privind calcularea indemnizațiilor (2017) și salarizarea membrilor CEC (decembrie 2018), cheltuielile eventuale pentru 7 membri permanenți ai CEC ar fi potențial mai mici decât pentru 9 membri, dintre care 3 permanenți și 6 nepermanenți. Concomitent, menționăm că în cazul menținerii numărului actual de 9 membri și permanentizarea funcției acestora, cheltuielile de remunerare ar fi mai mari comparabil cu formatul recomandat de Promo-LEX (7 permanenți) sau cu formatul actual (3 permanenți, 6 nepermanenți).

10 În anul 2016 a fost un singur scrutin electoral general. În schimb, alegeri locale noi au avut loc de 2 ori (primăvara și toamna, concomitent cu alegerile generale). Prin urmare, în cazul achitării indemnizațiilor potrivit formulei actuale de remunerare (inclusiv pentru alegerile noi), perioada de achitare a indemnizațiilor ar fi fost de 6 luni.

11 În anul 2017, au fost organizate alegeri în primăvară și în toamnă (locale noi), fiind aplicată actuala formulă de remunerare a indemnizațiilor doar pentru scrutinul din toamnă.

12 În anul 2018, a fost organizat doar un singur scrutin electoral (primăvara). Indemnizațiile au fost achitate potrivit actualei formule de calcul.

13 În anul 2019, au fost organizate 2 scrutine electorale (iarna și toamna), remunerarea fiind achitată potrivit actualei formule de calcul, iar salariile – potrivit noii legi de salarizare.

Concluzii și Recomandări:

În baza analizei efectuate, Promo-LEX **concluzionează** că modificarea legislației în vederea implementării unei componente de 7 membri permanenți ai CEC, precum și modificării condițiilor de desemnare a membrilor CEC, conform proiectului de *lege ferenda* propus, constituie un avantaj pentru procesul electoral. Totodată această modificare nu va necesita suportarea din bugetul public a cheltuielilor de personal diferite substanțial de situația actuală când avem o componentă de 9 membri, dintre care doar 3 cu statut permanent. Dimpotrivă, în anumite circumstanțe cheltuielile de personal pot fi mai mici.

Suplimentar, reiterăm și alte avantajele ale permanentizării calității de membru CEC:

- Eficientizarea activității autorității electorale, prin asigurarea implicării tuturor membrilor în toate procesele desfășurate de CEC atât în perioada electorală, cât și între alegeri;
- Asigurarea independenței financiare a membrilor care la momentul de față nu au un statut permanent;
- Sporirea nivelului de responsabilitate a membrilor Comisiei, precum și a transparenței proceselor decizionale desfășurate în condițiile implicării directe a tuturor membrilor (achiziții publice, recepționarea și analiza rapoartelor financiare depuse de partidele politice și concurenții electorali, calcularea și achitarea subvențiilor, raportarea anuală a activităților etc.). Dezvoltarea spiritului de echipă în cadrul autorității;
- Sporirea capacităților profesionale ale membrilor CEC prin implicarea plenară a acestora în procesele de analiză și raportare a activităților electorale desfășurate.

Asociația Promo-LEX **recomandă:**

- Partidelor politice din Parlamentul Republicii Moldova: să inițieze procesul de dezbateri publice a proiectului de *lege ferenda* de modificare a Codului electoral cu scopul asigurării caracterului permanent a mandatului de membru CEC pentru toți membrii autorității, modificării procedurii de desemnare a membrilor CEC, precum și eventualei reduceri a numărului de membri de la 9 la 7.
- Comisiei Electorale Centrale: analiza în detalii a subiectului, în scopul estimării cheltuielilor pasibile a fi suportate pentru remunerarea membrilor CEC, atât în condițiile actuale, dar și în condițiile de activitate a 7-9 membri permanenți, în funcție de toate suplimentele ce urmează a fi acordate membrilor autorității.

Proiect de lege ferenda

asupra legii nr.56 din 18.06.2019 cu privire la modificarea și completarea articolului 20 Cod electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997

(remisă de către Președintele RM spre reexaminare Parlamentului la 03.07.2019)

Articolul 16. Constituirea Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia Electorală Centrală este constituită din 7 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, câte doi membri desemnați de Parlament, Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii. Membrii desemnați de Parlament trebuie să reprezinte majoritatea și opoziția. Un membru desemnat de Guvern trebuie să reprezinte organizații ale societății civile, iar un membru desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să reprezinte un doctor în drept. Componenta nominală a Comisiei se confirmă prin hotărâre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși.

(2) După confirmare de către Parlament, membrii Comisiei Electorale Centrale depun în ședința în plen a Parlamentului următorul jurământ: “Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, să îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce îmi revin potrivit funcției, să nu fac declarații politice pe parcursul validității mandatului”.

(3) Comisia Electorală Centrală se conduce în activitatea sa de Constituție, de prezentul cod, de legislația în vigoare și de regulamentul comisiei, aprobat prin hotărâre a acesteia.

(4) Comisia Electorală Centrală este persoană juridică, are buget propriu, conturi trezoreriale și sigiliu cu imaginea stemei de stat.

Articolul 17. Componenta și mandatul Comisiei Electorale Centrale

(1) Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei Electorale Centrale sânt aleși din rândul membrilor Comisiei Electorale Centrale cu majoritatea de voturi din numărul total al membrilor acesteia pentru un mandat de 3 ani. În cazul expirării mandatului de membru a Comisiei Electorale Centrale, expiră de drept și mandatul de președinte, vicepreședinte sau secretar. Ședința publică de alegere a președintelui, vicepreședintelui și secretarului Comisiei Electorale Centrale va fi prezidată de doi cei mai în vârstă membri ai Comisiei Electorale Centrale, în a căror sarcină se pune supravegherea procedurii de dezbatere a candidaturilor și de alegere prin vot secret a președintelui, vicepreședintelui și secretarului Comisiei Electorale Centrale, cu consemnarea rezultatelor într-un proces-verbal. Ședința de alegere a președintelui, vicepreședintelui și secretarului Comisiei Electorale Centrale va avea loc nu mai târziu de 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii de confirmare a componenței nominale a majorității membrilor Comisiei Electorale Centrale sau în decurs de 15 zile de la apariția vacanței funcției. Revocarea din funcțiile nominalizate se efectuează în cazurile prevăzute la art.16, 19 și 20 din prezentul cod, în baza procedurilor prevăzute în acest articole, prin vot secret.

(2) În cazul în care, la prima votare, candidatul la funcția de președinte, vicepreședinte sau secretar al Comisiei Electorale Centrale nu a întrunit majoritatea de voturi, în aceeași zi se organizează votarea repetată la care pot participa și candidații care au candidat la aceeași funcție la prima votare. Votarea repetată continuă până la alegerea conducerii Comisiei Electorale Centrale.

(3) Toți membrii Comisiei Electorale Centrale activează permanent. Membrii Comisiei Electorale Centrale dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire și se supun prevederilor legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică.

(4) În caz de vacanță a unei funcții din cele menționate la alin.(1), vacanța se completează urmând aceeași procedură ca în cazul alegerii.

(5) În decursul a două zile de la data constituirii, Comisia Electorală Centrală aduce la cunoștință publică componența și modul de contactare pentru relații.

(6) Durata mandatului Comisiei Electorale Centrale nu este limitată. În cazul în care mandatul majorității membrilor Comisiei Electorale Centrale expiră în cursul perioadei electorale, mandatul se prelungește de drept până la finele acestei perioade și intrarea ulterioară în funcție a noilor membri, dar cu cel mult 90 de zile. Durata mandatului membrilor Comisiei Electorale Centrale este de 5 ani, din momentul confirmării acestora de către Parlament.

Articolul 18. Ședințele și hotărârile Comisiei Electorale Centrale

(1) Ședințele Comisiei Electorale Centrale sunt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor.

(2) Comisia Electorală Centrală adoptă hotărâri cu votul majorității membrilor. Hotărârile de modificare, de completare și de abrogare a hotărârilor adoptate anterior se adoptă în aceleași condiții.

(3) Membrii Comisiei Electorale Centrale care nu sunt de acord cu hotărârile adoptate au dreptul să-și exprime în scris opinia, care se anexează la hotărârile respective.

(4) Hotărârile Comisiei Electorale Centrale, adoptate în limitele competenței acesteia, sunt acte administrative cu caracter individual sau normativ, executorii pentru organele electorale inferioare, pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, pentru persoanele cu funcții de răspundere, partide, alte organizații social-politice și organele acestora, precum și pentru toți cetățenii.

(5) Hotărârile Comisiei Electorale Centrale se plasează, în termen de 24 de ore de la adoptare, pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, iar hotărârile cu caracter normativ și hotărârile privind raportarea financiară se publică și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Hotărârile adoptate în perioada electorală intră în vigoare din momentul adoptării.

Articolul 19. Statutul membrilor Comisiei Electorale Centrale

(1) În calitate de membri ai Comisiei Electorale Centrale pot fi propuse persoane care dețin cetățenia Republicii Moldova, au domiciliul în țară, au o reputație ireproșabilă și aptitudini pentru exercitarea activităților electorale, nu au interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate, precum și nu au în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit. a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.

(2) Pe durata mandatului, membrii Comisiei Electorale Centrale:

- a) nu pot fi membri ai partidelor și ai altor organizații social-politice;
- b) nu au dreptul de a participa la activități de agitație electorală sau care pot fi asimilate acesteia;
- c) nu pot face declarații în favoarea sau defavoarea partidelor politice sau concurenților electorali;
- d) nu pot contribui în nici un fel la activitățile pe care le desfășoară partidele politice sau concurenții electorali, cu excepția exercitării atribuțiilor prevăzute de prezentul cod.

(3) Înainte de confirmare, candidații la funcția de membru al Comisiei Electorale Centrale sunt supuși verificării în condițiile Legii nr.271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice. Informația despre rezultatele verificării se dă publicității de către autoritatea care îi desemnează pe membrii Comisiei și de către Parlament.

(4) Drepturile membrilor Comisiei Electorale Centrale sunt stipulate în Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale.

Articolul 20. Încetarea calității de membru al Comisiei Electorale Centrale

(1) Calitatea de membru al Comisiei Electorale Centrale încetează în caz de:

- a) expirare a mandatului;
- b) demisie;
- c) demitere;
- d) imposibilitate a exercitării atribuțiilor;
- e) deces.

(2) Membrul Comisiei Electorale Centrale poate fi demis de către autoritatea care l-a desemnat în caz de:

- a) adoptare în privința lui a hotărârii judecătorești definitive de condamnare pentru infracțiune săvârșită;
- b) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;
- c) aplicare a unei măsuri de ocrotire judiciare sub forma tutelei;
- d) constatare a incompetenței profesionale grave și evidente a membrului / membrilor stabilită în urma aprobării sesizării prezentate de către autoritatea ce l-a desemnat sau doi membri ai Comisiei Electorale Centrale;
- e) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către acesta a unui act administrativ, încheierea directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luarea sau participarea la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;
- f) aflare în incompatibilitate, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv;
- g) nedepunere a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;
- h) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate.

(3) În cazul nerespectării condițiilor menționate la art.19 alin.(2) sau art.20 alin.(2), membrii Comisiei Electorale Centrale pot fi demisi. Sesizarea privind nerespectarea condițiilor prevăzute la art.19 alin.(2) sau art.20 alin.(2), se depune de cel puțin doi membri ai Comisiei Electorale Centrale, la autoritatea care i-a desemnat pe membrii Comisiei. Sesizarea sau autosesizarea organului care a desemnat membrul Comisiei Electorale Centrale privind nerespectarea condițiilor prevăzute la art.19 alin.(2) sau art.20 alin.(2), se examinează de către o comisie specială și se aprobă sau respinge de entitatea care a desemnat membrul. Respingerea sesizării sau autosesizării nu se contestă.

(4) Sesizarea aprobată și materialele anexate privind demiterea, se înaintează în cel mult 3 zile, de către organele care au desemnat membrii în componența Comisiei Electorale Centrale, Parlamentului pentru examinare în ședință publică. Sesizarea este examinată de Parlament în cel mult 5 zile de la recepționare. Demiterea membrului Comisiei Electorale Centrale în cazul nerespectării condițiilor menționate la art.19 alin.(2) sau art.20 alin.(2), se adoptă cu votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova.

(5) Hotărârea Parlamentului privind demiterea poate fi contestată la Curtea de Apel Chișinău de către membrul destituit sau de oricare membru al Comisiei Electorale Centrale în termen de cel mult 5 zile lucrătoare după aprobare.

(6) În termen de 3 zile de la pronunțare, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău poate fi depus recurs. Recursul se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în termen de cel mult 5 zile de la adoptarea deciziei Curții de Apel Chișinău.

(7) În baza hotărârii Parlamentului sau, după caz, a hotărârii irevocabile a instanței de judecată cu privire la demitere și/sau în cazul încetării, înainte de expirarea mandatului, a calității de membru al Comisiei Electorale Centrale, autoritatea respectivă, în termen de cel mult 30 zile, desemnează, iar Parlamentul în cel mult 10 zile, confirmă un nou membru pentru o durată de 5 ani.

Articolul 21. Remunerarea

În perioada electorală (alegeri parlamentare, alegeri prezidențiale, alegeri locale generale, alegeri noi sau referendum republican), membrilor Comisiei Electorale Centrale li se stabilește un spor de 35 la sută din salariul de bază.

Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Comisia Electorală Centrală își va continua activitatea în componența pe care o are la momentul intrării în vigoare a prezentei legi – până la expirarea mandatului de 5 ani al membrilor săi.

(2) În cazul apariției vacanței funcției de membru a Comisiei Electorale Centrale, desemnați și numiți de Parlament în baza prevederilor legale abrogate locurile vacante vor fi suplinite în ordine de către Guvern, ulterior Consiliul Superior al Magistraturii și în final de Parlament.

(3) Prevederile alin. (3) art.17 din prezenta Lege intră în vigoare la data publicării.

Anexa nr. 2 – Avantajele și dezavantajele membrilor CEC în funcție de modul de desemnare:
delegați ai partidelor politice, experți, mixt

<i>Model</i>	<i>Avantaje</i>	<i>Dezavantaje</i>
Delegați ai partidelor politice	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea participării electorale a forțelor politice • Încurajarea participării alegătorilor • Sporirea transparenței electorale • Participarea partidelor prin membrii desemnați la elaborarea politicilor electorale • Asigură legătura cu părțile interesate semnificativ • Aduce experiența politică în gestionarea proceselor electorale 	<ul style="list-style-type: none"> • Acțiunile membrilor pot fi motivate de interesul politic • Poate să nu aibă experiență și calificare corespunzătoare • Poate fi complicată în cazul reprezentării tuturor partidelor politice • Poate să nu aibă credibilitate dacă unele partide sunt excluse sau dacă partidele politice nu sunt apreciate • Poate fi dificil de ajuns la un consens decizional • Unitatea membrilor CEC poate fi afectată de conflictele publice dintre partide
Experți	<ul style="list-style-type: none"> • Imparțialitatea și neutralitatea membrilor promovează credibilitatea CEC • Potențială să respingă presiunile politice • Profesionalismul membrilor • Asigură CEC cu o serie de cunoștințe de specialitate • Prezența personalităților cunoscute în cadrul CEC asigură creșterea profilului autorității • Poate avea la dispoziție o rețea largă de profesioniști care pot fi atrași în activitățile instituției 	<ul style="list-style-type: none"> • Poate să nu fie permanent conștient de factorii politici relevanți • Actorii politici pot avea acces limitat la activitățile CEC • Pot să nu aibă legături bune cu părțile interesate semnificativ • Posibil ca membrii să fie nevoiți să abordeze conflicte de loialitate între activitatea de membru și viziunea instituției/organizației de unde vine • Posibil ca cei mai buni "experți" să nu fie dispuși să activeze în calitate de membri • Dificultăți în identificarea membrilor "non-partizani" în medii de tranziție
Mixt	<ul style="list-style-type: none"> • Poate asigura echilibrul dintre considerațiunile/viziunile politice și tehnice în domeniu • Poate încuraja participarea, iar experții pot contrabalansa orice tentative partizane • CEC este transparentă actorilor politici și are o anumită credibilitate profesională • Ambele experiențe – politică și științifică – sunt la dispoziția CEC • Asigurarea legăturilor atât cu părțile interesate semnificativ, cât și personalitățile publice • Are acces atât la rețeaua experților politici, cât și a specialiștilor profesioniști 	<ul style="list-style-type: none"> • Delegații partidelor și experții pot avea viziuni/agende diferite • Posibile scurgeri de informații între diferitele componente ale CEC • Componenta CEC poate fi complicată în cazul reprezentării tuturor partidelor politice și a experților • Poate să nu fie credibilă în cazul excluderii/lipsei din componență a anumitor partide politice • Poate ajunge dificil la un consens politic • Este posibil ca experții de calibrul să nu fie dispuși să lucreze cu elementele politice